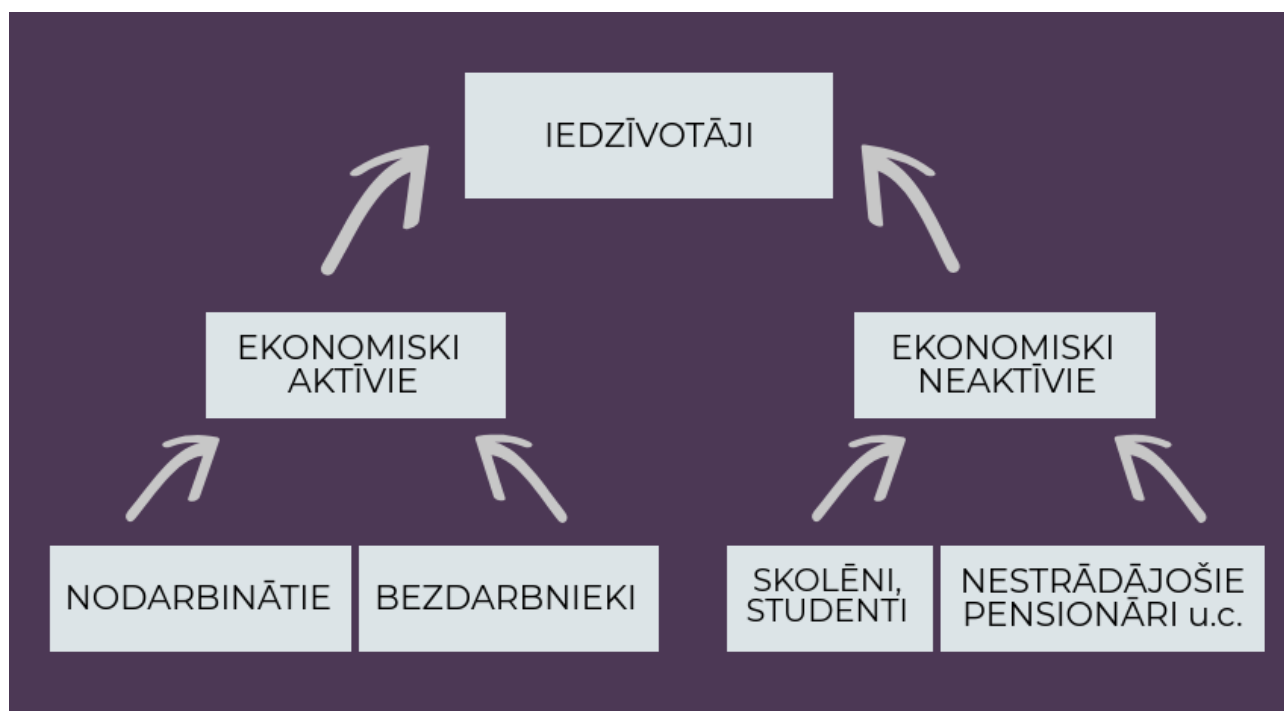

IEDZĪVOTĀJU EKONOMISKĀ AKTIVITĀTE

Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji, ekonomiski neaktīvie
iedzīvotāji

Informāciju par iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti iegūst no Darbaspēka apsekojuma. Centrālā statistikas pārvalde Latvijā, kā arī citas Eiropas valstis veic šādu apsekojumu. Apsekojumā iegūst informāciju par nodarbināto iedzīvotāju, bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju skaitu, nodarbināto iedzīvotāju sadalījumu pa nozarēm, profesijām, izglītības līmeņiem, nostrādāto stundu skaitu u.c. svarīgiem darba tirgu raksturojošiem rādītājiem. Apsekojums notiek katru nedēļu visu gadu. Gada laikā to veic aptuveni 16 tūkstošos mājsaimniecību, aptaujājot vairāk nekā 30 tūkstošus iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 74 gadiem.

Ekonomiski aktīvos iedzīvotājus jeb **darbaspēku** veido **nodarbinātie** iedzīvotāji un **bezdarbnieki**.

Darbaspēka apsekojumā **nodarbinātie iedzīvotāji** ir personas 15–74 gadu vecumā, kas veic jebkādu darbu par atlīdzību. Par nodarbinātajiem uzskata arī pašnodarbinātos, grūtnieces un jaunās māmiņas vai tēvus, kas izmanto bērna kopšanas atvaļinājumu līdz trim mēnešiem un ja pēc atvaļinājuma beigām personai ir garantija atgriezties iepriekšējā darbavietā. Nodarbināto skaitā, ietver arī tās personas, kas iegūst vai ražo produkciju paši sev, ja tas viņiem ir nozīmīgs iztikas avots.

Par **bezdarbniekiem** uzskatāmas personas vecumā no 15 līdz 74 gadiem, kas nekur nestrādā, bet aktīvi meklē darbu un darba atrašanas gadījumā būtu gatavas tuvāko divu nedēļu laikā sākt strādāt. Bezdarbnieku skaitā ir gan Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrētie bezdarbnieki, gan personas, kas meklē darbu, izmantojot citas darba meklēšanas iespējas.

Bez nodarbinātajiem un bezdarbniekiem ir daļa iedzīvotāju, kas netiek uzskatīti par darbaspēku, un tie ir **ekonomiski neaktīvie iedzīvotāji**. Ekonomiski neaktīvie iedzīvotāji ir sabiedrības daļa, kas dažādu iemeslu dēļ (ilgstoša slimība, invaliditāte, mācības vai studijas, ģimenes apstākļi, pensionēšanās u.c.) neiesaistās darba tirgū. Arī brīvprātīgā darba veicēji ir ekonomiski neaktīvie iedzīvotāji, jo par darbu nesaņem atlīdzību un tādējādi neiesaistās darba tirgū.

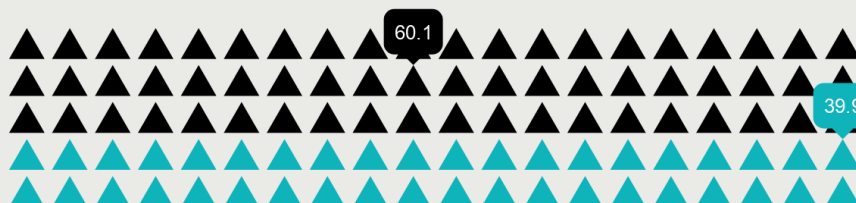
01

EKONOMISKI AKTĪVIE UN NEAKTĪVIE IEDZĪVOTĀJI 2000. UN 2017. GADĀ, %

2017. gads

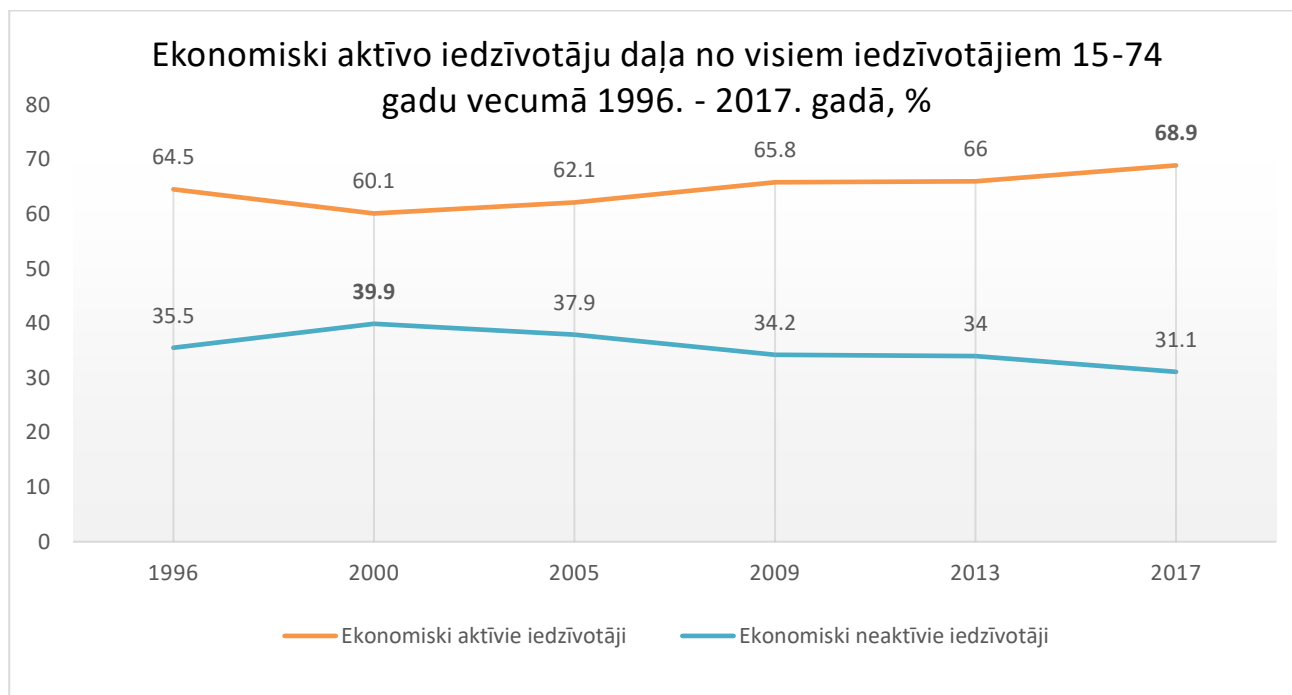

2000. gads

Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji
Ekonomiski neaktīvie iedzīvotāji

2017. gadā 68,9 % no Latvijas iedzīvotājiem bija ekonomiski aktīvi, un tas ir visaugstākais reģistrētais rādītājs kopš 1996. gada. Savukārt visvairāk ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju bija 2000. gadā – nepilni 40 % no iedzīvotājiem.

Izmantotie avoti: CSP datubāze. Tabulas kods datubāzē NBG010. Iedzīvotāji pēc ekonomiskās aktivitātes un dzimuma.

www.csb.gov.lv/meklet – meklētājā ievadiet tabulas kodu vai nosaukumu.

www.csb.gov.lv/skoleniem

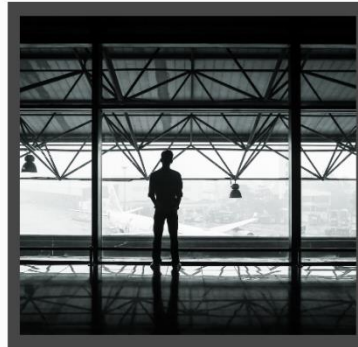

02 NODARBINĀTIE

894.8 tūkst.

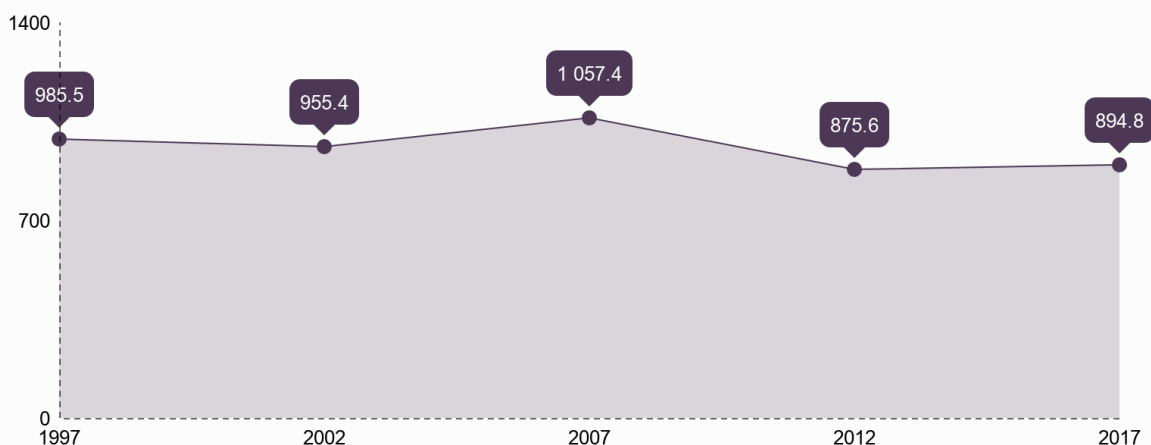
03 BEZDARBNIEKI

85.4 tūkst.

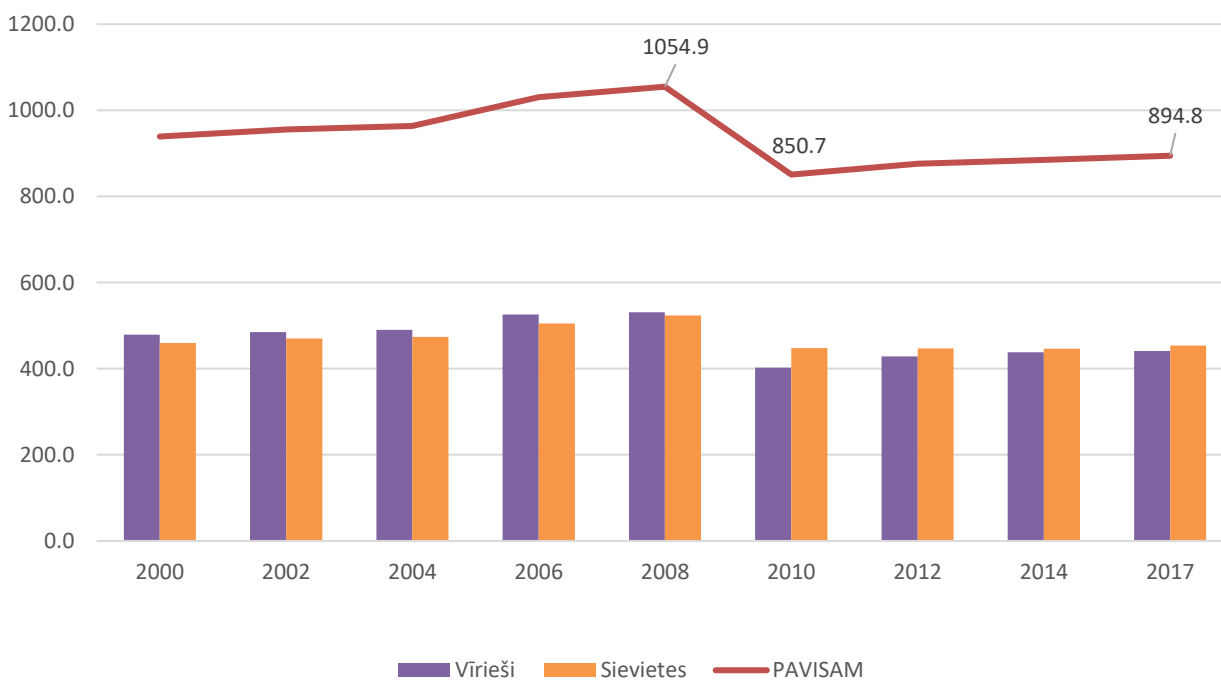
2017. gadā Latvijā 895 tūkst. iedzīvotāju bija nodarbināti, bet 85 tūkst. bija bezdarbnieki.

04 NODARBINĀTO SKAITS, tūkst.

Vislielākais nodarbināto skaits bija 2007. gadā, kad algotu darbu strādāja vairāk par miljonu Latvijas iedzīvotāju. No 2008. gada pieauga bezdarbnieku skaits, jo cilvēki zaudēja darba vietas un bija grūtības atrast jaunu darba vietu ekonomiskās krīzes dēļ. Šī iemesla dēļ samazinājās nodarbināto skaits, sasniedzot viszemāko rādītāju 2010. gadā. Turklāt līdz 2008. gadam vairāk nodarbināti bija vīrieši, bet no 2009. gada sievietes īpatsvars nodarbināto skaitā ir lielāks par vīriešu. 2017. gadā 51 % no nodarbinātajiem bija sievietes. Vislielākais sievietes īpatsvars nodarbināto skaitā bija 2010. gadā – nepilni 53 %.

Nodarbināto iedzīvotāju skaits, 2000. - 2017. gads, tūkst.

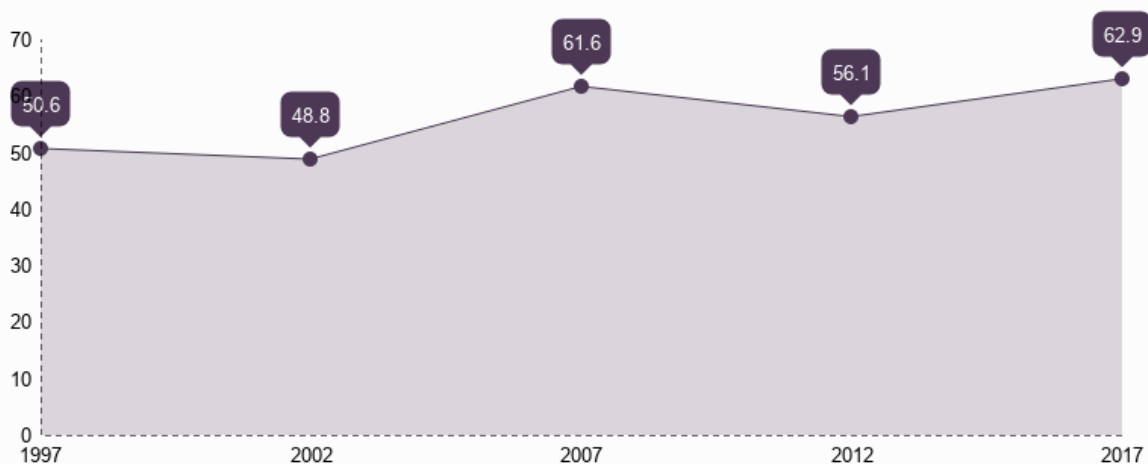

Izmantotie avoti: CSP datubāze. Tabulas kods datubāzē NBG010. Iedzīvotāji pēc ekonomiskās aktivitātes un dzimuma.

www.csb.gov.lv/meklet – meklētājā ievadiet tabulas kodu vai nosaukumu.

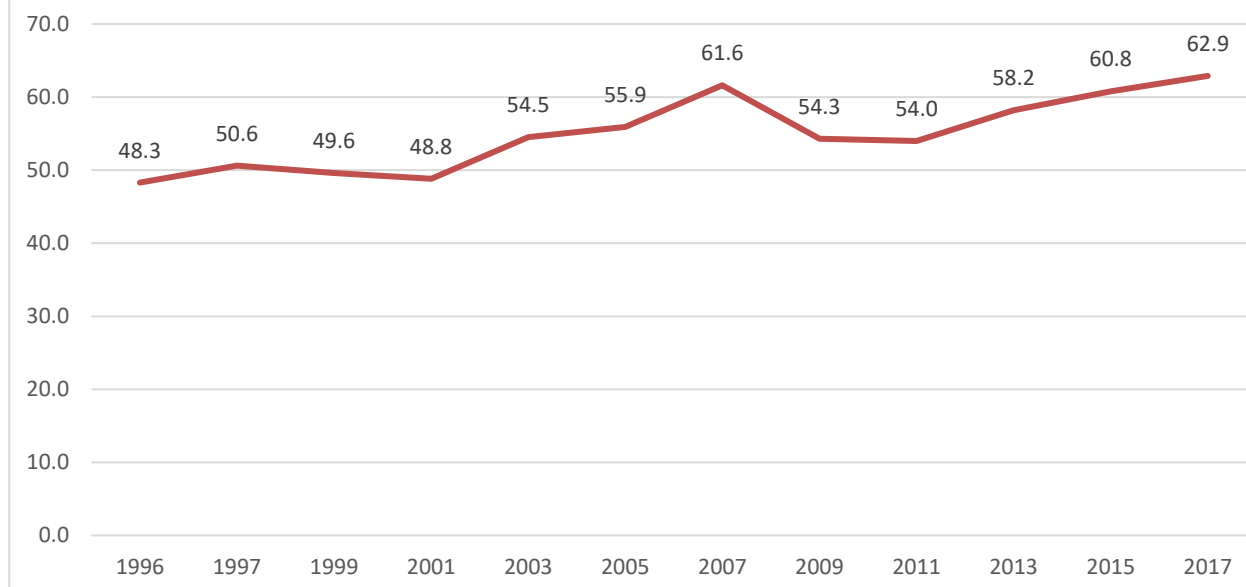
www.csb.gov.lv/skoleniem

05 NODARBINĀTĪBAS LĪMENIS, %

Tā kā Latvijā iedzīvotāju skaits pēdējo 20 gadu laikā ir samazinājies, arī nodarbināto skaits samazinās. Tomēr nodarbināto iedzīvotāju īpatsvara jeb nodarbinātības līmeņa pieaugums liecina par to, ka arvien vairāk cilvēku Latvijā iesaistās darba tirgū. 1996. gadā nodarbinātības līmenis bija tikai 48,3 %, bet 2017. gadā tas sasniedzis pēdējos 20 gados augstāko nodarbinātības līmeni – 62,9 %.

Nodarbinātības līmenis no 1996. gada līdz 2017. gadam, %

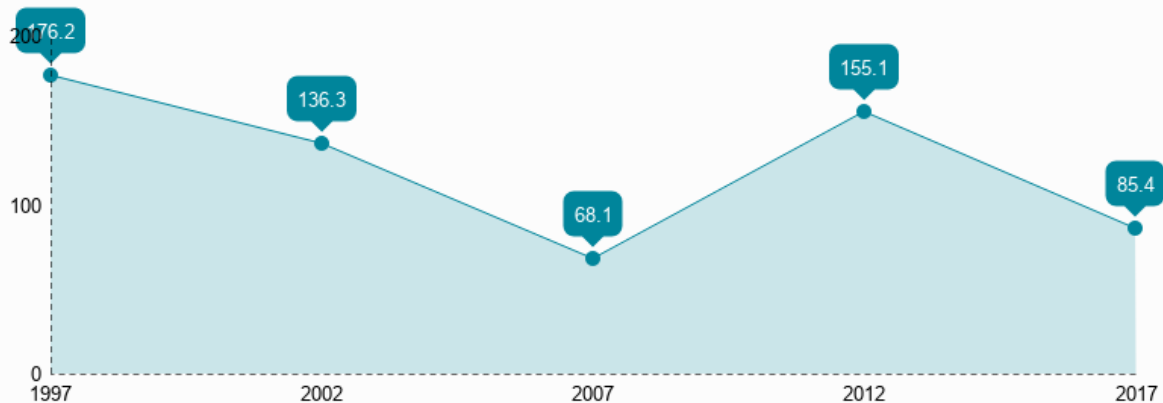

Nodarbinātības līmenis ir nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars atbilstošās vecuma grupas iedzīvotāju kopskaitā, procentos

Izmantotie avoti: CSP datubāze. Tabulas kods datubāzē NBG021. Nodarbinātības līmenis pēc tautības un dzimuma (%)

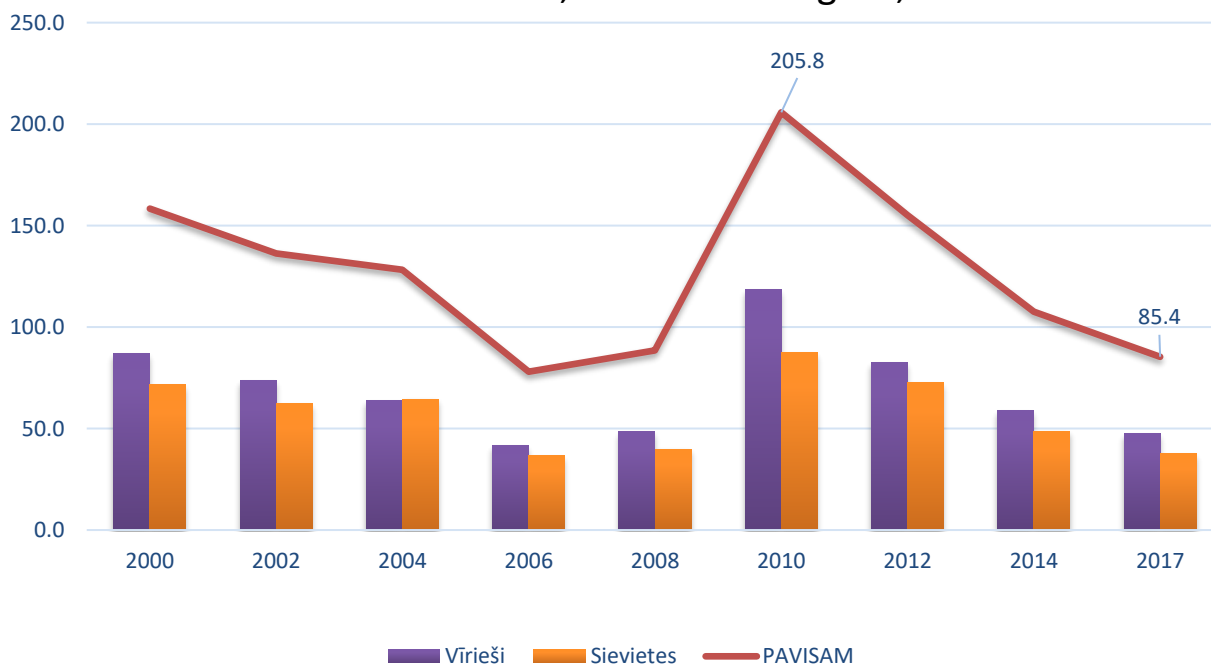
www.csb.gov.lv/meklet – meklētājā ievadiet tabulas kodu vai nosaukumu.

06 BEZDARBNIKU SKAITS, tūkst.

2017. gadā bija 85,4 tūkst. bezdarbnieki, no kuriem 44 % bija sievietes un 56 % – vīrieši. Jāatzīmē, ka vīriešu – bezdarbnieku īpatsvars ir augstāks nekā sievietes – bezdarbnieču īpatsvars. Izņēmums ir 2004. gads, kad 49,6 % no visiem bezdarbniekiem bija sievietes.

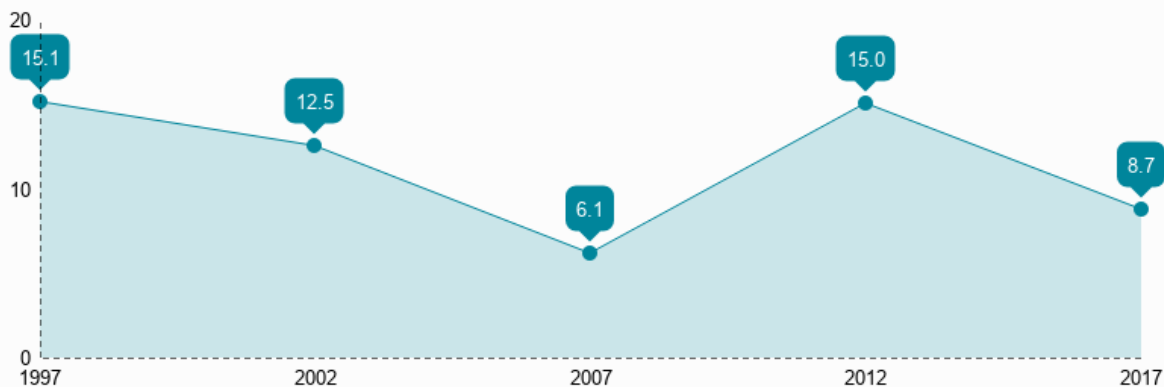
Bezdarbnieku skaits, 2000. - 2017. gads, tūkst.

Izmantotie avoti: CSP datubāze. Tabulas kods datubāzē NBG010. Iedzīvotāji pēc ekonomiskās aktivitātes un dzimuma.

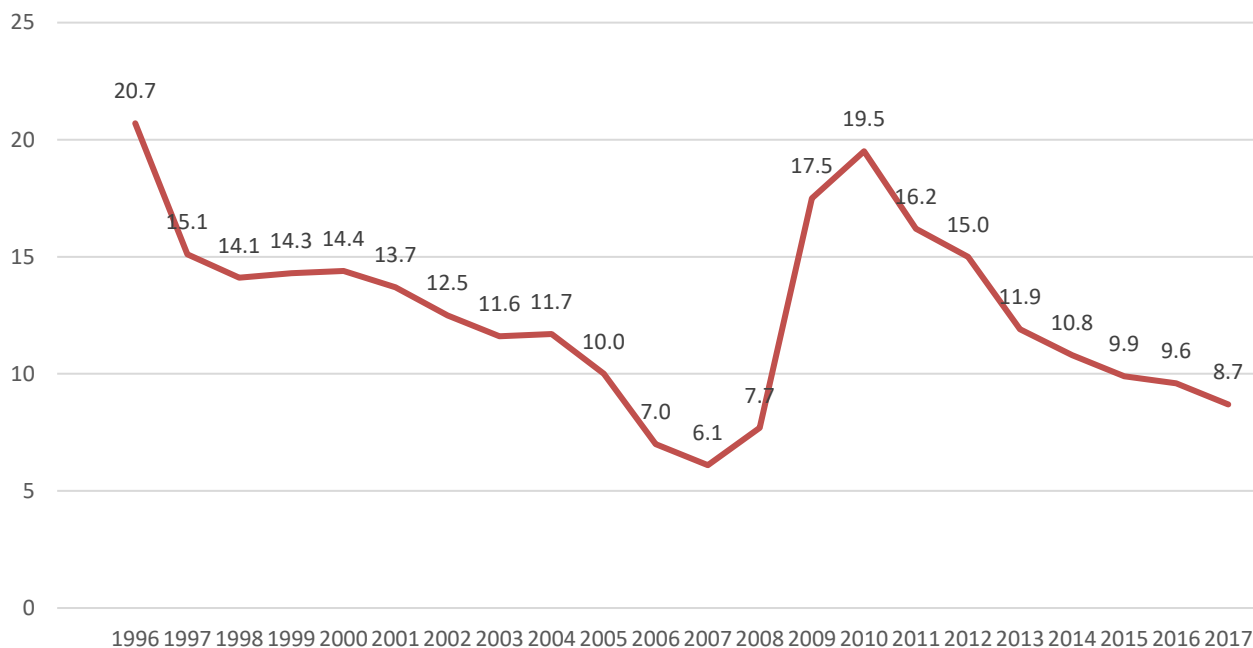
www.csb.gov.lv/meklet – meklētājā ievadiet tabulas kodu vai nosaukumu.

07 Bezdarba līmenis, %

Ekonomiskās lejupslīdes laikā no 2008. līdz 2010. gadam bezdarba līmenis valstī trīskāršojās un 2010. gadā sasniedza 19,5 %, kas bija otrs augstākais bezdarba līmenis ES (augstākais bezdarba līmenis bija Spānijā 19,9 %). 2017. gadā bezdarba līmenis samazinājās līdz 8,7 %.

Bezdarba līmenis no 1996. gada līdz 2017. gadam

Bezdarba līmenis ir bezdarbnieku īpatsvars atbilstošās vecuma grupas ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā, procentos.

Izmantotie avoti: CSP datubāze. Tabulas kods datubāzē NBG022. Bezdarba līmenis pēc tautības un dzimuma (%)

www.csb.gov.lv/meklet – meklētājā ievadiet tabulas kodu vai nosaukumu.

	AUGSTĀKĀ	ARODIZGLĪTĪBA PROF. VIDĒJĀ IZGLĪTĪBA	VISP. VIDĒJĀ IZGLĪTĪBA	PAMATSKOLA
NODARBINĀTIE	37.2	30.7	24.3	7.4
BEZDARBNIEKI	15.8	30.4	35.0	17.2

Statistikas dati liecina, ka visvairāk nodarbināti ir iedzīvotāji, kam ir augstākā izglītība. Šāda tendence Latvijā dominē no 2012. gada, līdz tam visvairāk nodarbināto bija ar arodizglītību vai vidējo profesionālo izglītību. Neskatoties uz to, ka arodizglītību vai profesionālo vidējo izglītību ieguvušie nodarbinātie ir otra nodarbinātākā grupa pēc izglītības līmeņa, personu īpatsvars ar šo izglītību ir vislielākais bezdarbnieku vidū, izņēmums ir tikai 2017. gads, kad lielāks īpatsvars ir vispārējās vidējās izglītības ieguvušajiem bezdarbniekiem.

2017. gadā 37 % no nodarbinātajiem bija pabeiguši augstskolu, 31 % bija profesionālā vidējā vai arodizglītība, 24 % – vidusskolas izglītība, bet tikai 7 % bija tikai pamatskolas izglītība. Savukārt visvairāk bezdarbnieku (35 %) bija ar vidusskolas izglītību.

Nodarbināto un bezdarbnieku īpatsvars pēc izglītības līmeņa, procentos

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
..nodarbinātie iedzīvotāji	Augstākā izglītība	23.8	26.8	29.5	31.1	32.5	34.2	35.2	34.0	35.1	37.1	37.2
	Arodizglītība vai profesionālā vidējā izglītība	35.7	35.3	35.6	35.8	35.3	34.0	33.2	34.0	34.1	32.6	30.7
	Vispārējā vidējā izglītība	26.3	25.5	24.4	23.8	22.7	22.9	23.4	23.9	22.7	22.5	24.3
	Pamatizglītība	13.4	11.7	10.1	9.0	9.0	8.6	7.9	7.7	7.7	7.4	7.4
	Zemāka par pamatizglītību	0.7	0.7	0.3	0.3	0.4	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
	Kopā	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
..bezdarbnieki	Augstākā izglītība	14.2	13.6	11.9	15.3	12.9	13.3	16.5	16.5	16.7	15.6	15.8
	Arodizglītība vai profesionālā vidējā izglītība	31.5	33.9	34.3	35.1	34.6	36.0	32.5	32.8	34.5	33.4	30.4
	Vispārējā vidējā izglītība	27.5	27.1	31.6	30.8	32.3	32.6	30.8	30.1	28.5	32.4	35.0
	Pamatizglītība	22.9	22.8	21.0	18.0	18.9	16.6	19.4	18.9	19.4	17.8	17.2

Zemāka par pamatzglītību	3.1	2.7	1.2	...	1.2	1.4	...	1.8
Kopā	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Izmantotie avoti: CSP datubāze. Tabulas kods datubāzē NBG350. Iedzīvotāji pēc ekonomiskās aktivitātes statusa, izglītības līmeņa un dzimuma.

www.csb.gov.lv/meklet – meklētājā ievadiet tabulas kodu vai nosaukumu.

09 EKONOMISKI NEAKTĪVIE IEDZĪVOTĀJI PĒC STATUSA, %

Nestrādājoši pensionāri

Skolēni, studenti

Mājsaimnieki/-ces

Personas ar invaliditāti, ilgstoši darbnespējīgās personas

Bērnu kopšanas atvaļinājumā esošās personas

2017. gadā gandrīz puse no ekonomiski neaktīvajiem iedzīvotājiem bija nestrādājošie pensionāri, nepilnu 1/5 no ekonomiski neaktīvajiem veidoja skolēni un studenti, 13 % mājsaimnieces un mājsaimnieki, savukārt gandrīz 12 % no nestrādājošiem nestrādāja veselības vai invaliditātes dēļ,

www.csb.gov.lv/skoleniem

bet nepilni 2 % bija personas, kas atradās bērna kopšanas atvaļinājumā. Līdzīga tendence ir novērojama arī iepriekšējos gados.

Ekonomiski neaktīvie iedzīvotāji pēc statusa, procentos

	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Skolēni, studenti	26.7	28.8	29.8	30.5	27.8	26.5	23.1	23.3	23.0
Nestrādājoši pensionāri	44.8	42.7	40.7	41.6	45.8	46.9	45.7	44.8	45.1
Personas ar invaliditāti, ilgstoši darbnespējīgās personas	8.1	8.0	7.9	8.3	8.0	8.5	10.3	12.0	11.6
Bērna kopšanas atvaļinājumā esošas personas	3.1	3.4	3.2	2.9	2.0	1.8	1.8	1.9	1.6
Mājsaimnieki/-ces	7.6	8.6	8.7	10.1	9.4	9.8	12.2	11.3	13.2
Kopā	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Izmantotie avoti: CSP datubāze. Tabulas kods datubāzē NBG330. Ekonomiski neaktīvie iedzīvotāji pēc statusa un dzimuma.

www.csb.gov.lv/meklet – meklētājā ievadiet tabulas kodu vai nosaukumu.